

ЯК МИ ДОЇХАЛИ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

Стаття Рольфа Амундсена і Лінколна Елсворта.

12 травня минула річниця відкриття північного бігуна експедицією Амундсена. Величезний дирижабль "Норге" ("Norger"), налітвого типу, на 18 тисяч метрів газобуму і з трьома моторами в 250 кілограмів сил, на якому було 15 осіб персоналу, долетів до північного бігуна. Учасники експедиції зняли першу у світі фотографію з відкритого північного бігуна. В річницю цієї величезної події Рольф Амундсен написав статтю, в якій описує подорож цієї історичної експедиції. Амундсен і Елсворт з Кінгсбею, на острові Шпіцберген, і перетинали через північний бігун — долетів до Аляски.

Вечером, 10. травня 1926 р., всі приготування до лету були закінчені. Я чекав лише метеорологічних вказівок, що сприяли б нам. Успіх нашої подорожі цілком залежав від атмосфери. А найважливішим було — щоб нас не захопила в дорозі снігова буря. Метеорологічний інститут в Осло повідомляв нас кожного дня про стан атмосфери і три рази на день найбільші радіостанції Європи й Америки передавали нам ці бюлетені. Таким способом ми, в межах можливого, діставали пересторогу перед всякими випадками.

Ми думаємо вилетіти рано. Але під ніч починав дувти сильний вітер. В таких умовах вилетіти дирижабля з анкари зв'язаний з великим ризиком.

Однак я наказую вилетіти "Норге" з ангари. Як на збитки, вітер знову починає дувти.

11. травня, в 8 годині 55 хвилин, "Норге" піднісся в рідкому повітрі сонячного ранку. Не зимо, всего лише 4 градуси нижче нуля. Кінгсбей залитий снігом; вся картина — біла, білі безкраї криги і снігові горби. Внизу рухаються маленькі чорні крапки; це наші приятелі засматують нам останнє привітання.

Ми виходимо з фіорду і прямуємо до північно-західного берега Шпіцбергена. Коло 11 години ми пролітаємо над північною частиною острова Амстердама, останнім клаптиком суші північно-західного кінця Шпіцбергену. Тепер аж до нашого прибуття в Америку, по другий бік бігуна, ми будемо бачити одну й ту саму картину: від небосхилу до небосхилу безформенну й безконечну рівнину.

Яркі промінні сонця освітлюють околиці і величезна тінь нашого дирижабля летить над срібною скатертю, як привид із світу легенд.

І, дійсно, ми переживаємо легенду, подорож в дусі Жюль Верна. Без зусиль і втоми ми влітаємо в одну з найбільших ворожих людству пустель; без труднощів ми перемагаємо перешкоди, які так багато літ спливали найважливіших дослідників. Коли-б вікно нашої каюти було ширше, можна було б подумати, що ми в купі європейського експресу, який пересікає снігові поля. Але ми тут не цілком самітні: завдяки радіо ми затримуємо зв'язок із зовнішнім світом.

Через кілька годин після нашого від'їзду ми дістаємо вістку з Мельбуру (Австралія). Ні віддалі, ні пустеля місцевості не переривають наших знань із світом. Дійсно, ми живемо в епоху чудес! Наші каюти далекі від вигідності, закидані вимірними апаратами, завішані мапами. Я перебуваю цілий час в задній частині каюти пілота, опираючись на алюмінієвий бальсон і слідує з вікна за плівчучими кригами. Недалеко — радіостанція, де працює два радіографісти.

Плівчучі криги виглядають так само, як і минулого року. Але це, розуміється, лише зовнішні враження: величезні маси криги, під впливом вітрів і морських течій, безперестанно пересовуються з місця на місце. Всюди вузькі й покручені шхлини — там, де морська вода виглядає з темного провалля між мозаїкою криги.

На величезних просторах поверх 3,300 кілометрів, що відділяють Шпіцберген від Аляски, ми не замітили ані одного клаптика суші, де міг би спуститися дирижабль, ні одного достаточного широкого водного простору, щоб міг спуститися гідроплан.

Підчас нашої подорожі декілька моїх співмандрівників висловили думку, що під нами трапляються цілі кригові поля, на які можна спуститися. Це лише смішно мені і інших ветеранів польних околиць, які в 1925 р. 24 дні кружили на аеропланах над цими місцями, що тільки зверху здаються одною суцільною кригою, а в дійсності є численними частинами криг, між якими є глибокі шхлини.

(Кінець буде.)

ЗАКОРДОННІ ЕКСПЕРТИ НА БУДІВНИЦТВО ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

Представники німецької експертизи та американської на чолі з інженером Купером, прибувши на Дніпрельстан, знайомилися з процесом роботи на будівництві. Чужоземних експертів вразили прискоренний темп, яким провадяться підготовчі роботи. Відзначаючи це, інженер Купер сказав, що коли й надалі роботи йтимуть таким темпом, то Дніпрельстан безперечно буде закінчено в призначений речинець.

ОКРУЖНІ З'їзди Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ ДІМ.

ОКРУЖНИЙ З'їзд ТУРФДІМ В ТІММІНС, ОНТ.

В місяці липні відбудуться два окружні з'їзди Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім. Один відбудеться 1. липня в Тіммінс, до якого зберуться представники відділів ТУРФДІМ і братніх організацій північного Онтаріо.

Цей з'їзд скликає комітет, вибраний відділом ТУРФДІМ в Тіммінс на припорушення Ц.В.К. Причини скликання така: північне Онтаріо є пологою далеко від тих місцевостей, де є більше відділів ТУРФДІМ. Довший час лише в Тіммінс був робітничий організація, а в інших місцевостях північного Онтаріо організацій не було. Пізніше заснувався відділ в Савт-Поркюпайн, а відтак в Ансонвил та відділ Р.З.Т. в Кіркланд Лейк.

Є тут ще інші місцевості, в яких працюють українські робітники, але організацій там нема. Нема кому цих місцевостей доглядати. Організація місцевості жили довгий час кожна сама по собі, тільки в останньому році почали де-що одні другим допомагати морально. Але ця робота не велася планово, бо не було такого центрального комітету в цій місцевості, який про це дбав-би. Тільки на Восьмому З'їзді ТУРФДІМ цю справу було порушено й вирішено сформувати в північному Онтаріо організаційно-освітній округ ТУРФДІМ, який дбав-би про цю околицю, допомагав-би краще розвиватися існуючим відділам та постарався створити організаційні гуртки в цих місцевостях, в яких нема ще ні відділів ТУРФДІМ і ніяких організацій.

Отож з тою метою скликається з'їзд, чи наради українських організацій робітничо-фермерського Онтаріо, на які запрошуються також представників тих місцевостей, в яких нема ще українських робітничих організацій.

Тож ми, ніще підписані члени тимчасового комітету, на цю мету проголошуємо:

Окружний з'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім північного Онтаріо відбудеться в днях 1., 2. і 3. липня, 1927 року в салі Українського Робітничого Дому в Тіммінс, Онт., під числом 32 Mount Joe St.

ПРОГРАМА.

- 1. Відкриття з'їзду.
- 2. Вибір верифікаційної комісії і перевірення уповноважень делегатів.
- 3. Вибір президії.
- 4. Промова представника Ц.В.К. або Провому ТУРФДІМ.
- 5. Справознавча делегати.
- 6. Вибір комісії: організаційно-освітньої, пресової, резолюційної і скарг та замальєв.

ОКРУЖНИЙ З'їзд ТУРФДІМ В КЕМСЕК, САСК.

- 7. Засідання комітетів та їхні звіти.
- 8. Організаційно-освітня праця серед робітництва північного Онтаріо.
- 9. Українські Робітничі Дітві Школи.
- 10. Відділи Секції Молоді.
- 11. Відділи Жіночої Секції.
- 12. Річні інші справи.
- 13. Вибір окружного комітету.
- 14. Закриття з'їзду.

Право представництва має: кожний відділ ТУРФДІМ має право вислати по одному делегатові чи делегатів на кожних десять своїх членів, а коли відділ числить менше, як десять членів, то все одно він має право на одного делегата.

Ми звиваємо відділ Р.З.Т. в Кіркланд Лейк прислати своїх делегатів, як також кличемо українських робітників, що мешкають і працюють в Норт-Бей, Кобалт, Руан, Капуксей-Сінг, Кокрон, де нема ще українських робітничих організацій, прислати на нашу нараду своїх представників, а ми тут спільно порадимось, як з'організувати їхні місцевості.

Кличемо все свідоме передове українське робітництво взяти численну участь в першому з'їзді українського робітничого північного Онтаріо.

З'їзд почнеться 1. липня в 1-ій годині по полудні. Комітет скликання з'їзду: Р. Рубанець, Д. Гуменюк, М. Гнатюк.

ОКРУЖНІ НАРАДИ ТУРФДІМ В КЕМСЕК, САСК.

Цим подаємо до відома всім відділам ТУРФДІМ кемського округу і українським фермерам цієї околиці взагалі, що в неділю 12. червня відбудуться спільні наради відділів ТУРФДІМ в Кемсек і Стони Крик, на яких рішення, щоб ширше розширити діяльність ТУРФДІМ в Кемсекі в Тіммінс, Онт., під числом 32 Mount Joe St.

Скликаємо ми ці наради згідно з рішенням провінційного наради в Саскатуїні, що відбулися в місяці квітні і за повнозвання Ц.В.К. ТУРФДІМ.

Ми кличемо всі відділи ТУРФДІМ кемського округу прислати на ці наради своїх делегатів, як також звиваємо дооколичних фермерів, щоб взяли у них участь та своїми добрими порадами допомогли поширити нашу освітню організацію серед фермерів.

Товариші фермери! Тільки через освіту лежить шлях до кращого майбутнього. Тільки освічена людина знає, що робити і з ким лучитися, що-б поліпшити свою долю. Ніхто фермерам, ні міським робітникам не допоможе, як вони самі собі не поможуть. Не чекаймо ні на кого, тільки берімся самі до праці над собою і над

своєю молоддю! Прибувайте на нашу нараду до Кемсек на 20. липня, а ми порадимось спільно, що маємо робити, щоб-освідомитися і з'організуватися.

Програма Окружних Нарад ТУРФДІМ, які відбудуться 20. липня, 1927 р., в льокалі відділу ТУРФДІМ в Кемсек, Саск. така:

- 1. Відкриття наради.
- 2. Вибір верифікаційної комісії.
- 3. Вибір президії наради.
- 4. Звіт окружного секретаря.
- 5. Звіт делегатів.
- 6. Будова У.Р.-Ф. Дому в Кемсекі.
- 7. Відділи Жіночої Секції ТУРФДІМ.
- 8. Організація відділів Секції Молоді.
- 9. Робітничо-фермерські школи.
- 10. Організаційно-освітня праця серед робітників і фермерів.
- 11. Українська Робітничо-фермерська преса.
- 12. Вищий Освітній Курс.
- 13. Внеси на добро організації.
- 14. Вибір Окружного Комітету.
- 15. Закриття наради.

Д. Корман, Секретар Окружного ТУРФДІМ в Кемсек, Саск.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПЕРЕД КІВМОМ — ВЕЛИКЕ МАЙБУТНЄ.

Нарком військових справ С.Р.С.Р. К. Ворошилов під час свого перебування в Києві виступив з доповіддю на пленумі київської міської ради, в якій між іншим сказав: "Я вважаю, що Київ не може бути в тім становищі, в якому він тепер перебуває. Перед Києвом безперечно велике майбутнє. Не виключена можливість — прийняти, мені об'єктивно, так видається, — що Київ стане політичним осередком".

ЗНАЙДЕНО НЕВІДОМУ ТВОРИ Т. ШЕВЧЕНКА.

У Києві Академик Єфремов випадково знайшов новий рукопис поезій Шевченка 1844 року з ілюстраціями художника Вавилова і Детабеля. Цей рукопис забрали поліція підчас турсу в Костомарова в 1847 році.

НА ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТИ Т. ШЕВЧЕНКА.

Комісія для вшанування пам'яті Шевченка в Києві намітила такі форми вшанування поета: 1. монумент, 2. будинок присвячений Шевченкові — для іституту, музею, архіву, лекційної салі то-що; 3. реставрація будинку, де жив Т. Гр. Шевченко 1846 р., 4. видача премій за кращі монографії про життя і творчість Шевченка, 5. видання музичних та образково-творчих творів на Шевченківську сюжети, 6. популярні видання Кобзаря та окремих творів для широких мас, 7. догляд за могилою Шевченка.

МОВА НАВЧАННЯ У КИЇВІ.

У Києві з 105 шкіл провадиться навчання українською мовою по 55 школах, російською в 32, жидівською в 13, та іншими мовами 5 шкіл. По національності діти по київських школах поділяються так: Українців 13,305, Російців 8,174, Жидів 11,534, Поляків та інших національностей 1,200, — з 2,361 груп по районах є 2,259 українських, 11 російських, 53 жидівських, 30 польських, 4 німецьких та 4 чеських.

РЕСТАВРАЦІЯ СОФІЙСЬКОГО СОБОРУ.

Передбачається почати велику реставрацію надзвичайно цінного пам'ятника мистецтва великокнязівської доби — Софійського собору в Києві. Буде реставровано 190 квадратних сажнів фресок і мозаїк. У цій справі до всеукраїнського археологічного комітету при У.А.Н. прибув з Ленінграду художник-реставратор Кілик.

ВІВЧАТИ ФЛОРУ В РАЙОНІ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

З Києва виїхали в наукове відрядження на південь України та в район Дніпрельстану київські ботаники Ю. Д. Клеопов та А. С. Лазаренко.

Вони мають на меті дослідити квіткову та спорову флору скелястих відслонень півдня України. Особливе значіння це дослідження має в районі Дніпрельстану, бо флору цього району скоро затопить вода.

ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

Як відомо, в краківській в'язниці перебуває 40 українських в'язнів, переважно студентів, яким закидають шпійнажу. Сидять вони вже більше року й досі ще не готовий акт обвинувачення. Слідство посувається вперед черепашим кроком, акти переходять з рук суду до рук військової дефензиви й мимом численних спротивів арештантських слідчих кроків ще не покінчено. Так само речинець розсправи досі не предбачений. По всій правдоподібності відбудеться вона шойно в осені і потреває два місяці.

НОВА УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ.

Дня 15. травня ц. р. відбувся у Львові з'їзд представників національної політичної групи "Ради", в якому взяло участь понад 40 осіб. З'їзд рішив заснувати українську національну партію, що буде називатися "Українська Партія

Праці". Головою партії вибрано бушого посла до австрійського парламенту й письменника В. Будзиновського. Крім цього рішено часопис "Раду" перемістити на днівник, а також приступити до видавання популярного тижневика для селян. В найближчому часі відбудеться з'їзд нової партії, на якому буде взята під ухвалення програма, ухвалена організаційним комітетом. Нова партія видватиме принцип Радянської України і здуку з нею всіх українських земель.

НОВИЙ ПРЕСОВИЙ ДЕКРЕТ В ПОЛЬЩІ.

Дня 8. червня ц. р. входить в життя новий пресовий закон, постановою якого наробили були багато шуму і викликали бурю протестів. Цей новий закон не багато ріжнить від закону з 4. листопада 1926 року, відкинутого цілком польським соймом і цілою прилюдною опінією.

ЗА "НЕБЛАГОДІЙНІСТЬ" ПОЛІТИЧНУ.

"Русська Земля" від 19. ц. м. повідомляє, що в селі Горюді чеська влада розвезала місцево вярдуванія. Всі в один голос твердять, що до цього спійнувало Чехів підписання цим селом протокола протесту проти адміністративної реформи на Закарпатській Україні.

ЗАБЕЗПЕЧИТЬ СЕБЕ В Р.З.Т.

Чи ви є вже членом Робітничого Запомогового Товариства? Чи поділи ви про те, щоб забезпечити собі і своїй родині допомогу на випадок слабости, каліцтва або смерті? Якщо ні, то зробіть це зараз.

За одного долара місячної вкладки одержує член Р.З.Т. по \$10.50 тижнево в час слабости або каліцтва.

За 4 роки свого існування Р.З.Т. виплатило понад 30 тисяч запомог своїм членам і померлим для родини 25 тисяч для запомог членам Р.З.Т.

Робітники й робітниця! Нині ви здорів з своєю родиною, але нікто не може сказати, що з вами може бути завтра.

Тому приходіть всі громадою на віча, які відбуватимуться в ніше подання місцевостях і на яких буде говорити т. І. Кабановський про розвиток і значіння Р.З.Т.

Завгалі мітинги відбуватимуться в такому порядку:

- Норт-Бей, Б. К., неділя, 26. червня ввечерю.
- Кемпелс, Б. К., вівторок, 28. червня ввечерю.
- Ревалстон, Б. К., субота, 2. липня ввечерю.
- Ревалстон, Б. К., неділя, 3. липня пополуудні і ввечерю.
- Доналд, Б. К., вівторок, 5. липня ввечерю.
- Голден, Б. К., четвер, 7. липня ввечерю.
- Філд, Б. К., неділя, 10. липня пополуудні.
- Бенф-Алта, вівторок, 12. липня ввечерю.
- Кенмор, Алта, неділя, 17. липня ввечерю.
- Келгари, Алта, субота, 23. липня ввечерю.
- Келгари, Алта, неділя, 24. липня ввечерю.

ЛІТОН СІНКЛЕР.

МЕНЕ ЗОВУТЬ ТЕСЛЕЮ.

Повість про друге пришествя. (Переклав з англійського Еґен Касненко.)

(Продовження.)

— Спочатку я поясно вам усе, — сказала мадам. — Щоб зробити досконалі кучері, ми туго навіваємо волосся на безліч дротинюк. Це дуже делікатна операція, — кожен волос повинен лежати поруч другого, не пережухуючись і не вистромлюючись. На це потрібно чимало часу, — дві години на довге волосся. Та й боліче, бо навіваємо дуже туго. Далі кожен кучер закручує волос в мюкру бинду, встромляємо штепсель у контакт і пускаємо електрику на певний час, — аж поки волосся висихає і вже само звивається в кучері. Ну, так тепер дуже тихо, будь ласка.

І вона тихо причинила двері.

X.

Тум ми побачили шось безформне, — я міг би назвати його хіба горою червоною жіночого мяса. Цю мясу гору злегка прикривала галтована шовкова сорочка, але вона проїнялася потом і нагадувала тепер прозорий папір. Вершок цієї гори закінчувався цікавим видовиськом. Здавалося, що на голові нема ані однієї снігової волоски. Натомісць з голого черепа йшла безліч тоненьких дротинюк, довжиною на шість дюймів, чи шось біля того. Ці дротинки стирчали в усі боки; бувши з блискучого металю, вони надавали голові вигляду чи, то промі-

нистого Феба-Аполлона, чи лютой Менади з електричними гадками в нїкельованій шкурі, чи, нарешті, страховинного бога сучасної війни, що випускає отрутні гази з цілого гаю хемічних дудочок. Над горою мяса мистялася велика металічна баня, а з нею сполучалися всі дротинки. Людина, що не знала-б усієї процедури задалегідь, не могла-б сказати шюком певно, чи то гора підтримує баню, чи, навпаки, сама висне на ній. Це було ніби символічний згорнок божевільного артиста; нікто не міг би зобразити його значіння.

Спід бані пекло, а з усіх пор мясної гори точився піт. Я не можу сказати, що я справді бачив течійки з кожної окремої пори, я розумію, що пори дуже малесенькі і не можуть прискати потом так, щоб це було видно. Я можу сказати тільки, що я бачив маселесенькі краплиночки; вони спливалися в струмочки, струмочки-ж — у річки, що стікали з поверхні гори в океан на підлозі. Так само я зауважив, що піддана під вплив жару гора мяса не могла триматися власним своїм складом, а намірялася столітяться й розсплитяться; шоб того не трапилося, то три помічниця підтримували фору: дві під пахами, а третя немилосердно стиснувши, за підборіддя. Через кожних пів хвилини, чи шось, цю слизьку масу, тяжко зітхаючи, випускала той страшний стогін: "О-о-о-о-о-о-о!" Потім вона знепритомнювалася, намагалася полпости, і живі кар'ятиди мусіли напружуватися у боротьбі з нею.

— Ось вона, жертва молодому богові краси, — театральню прошепотіла мадам Плянше. І це збудило мою фантазію. І очима побачив я гордих вестальюк на варті священного огню у храмах на грецьких островах серед блакитного

моря, храмових слуг із каділами, поважних бородатих жерців у процесії, з міртвовими вінками на головах. І я питав себе: та неже-ж хоч раз від початку світу молодий бог краси дивлячись зі свого кришталєвого трону на землю, хоч раз міг бачити чудний ритуал свого вшанування?

Мовчки відвернувшись ми від дверей, і мадам Плянше зачинила їх, приглушивши прометеївське стогнання і мічне амоніальне пахно. Я не міг бачити виразу обличчя Теслі, бо він відвернувся від нас. Розіт доброзичливо посмінувся до мене і прошепотів:

— Ваш друг, здається, не надає значіння краси. — І потім додав: — Як ви думаєте, — що, власне, хотів він сказати тим своїм "ціна життя" та "божа воля"?

— Та хіба-ж таки ви не здогадуєтесь? — спитав я.

— Будь я проклятий, коли хоч шось розумію! — Дорогий мій, — сказав я. — Ви-ж не казали нам, куди ви нас ведеце, ну а Тесля думав, що це притулок для породіль.

Кінокритик вестерністського "Таймсу" дико виривався на мене. Потім з його горта видохився згук, подібний до мекекканія битой о-вечки. Тесля і мадам Плянше здригнулися; відколи ми зайшли в салю, то вперше виявили ознаки життя, більше ніж у м'язох оцей, також і райські птахи. Віця замекала в-друге і в-третє, і Розіт, червоний і наочно до глибини душі засоромлений, раптом повернувся й притримав зник у коридорі.

Мадам Плянше заведе мене в кутюк і сказала:

— М-р Біллі, скажіть мені, чи це правда, що цей дженг'мен — цілитель? що він може від-

водити біль?

— Мені він зробив це, — відповів я. — Він дуже вродливий. Правда, м-р Біллі?

— Правда, правда.

— У мене ідея, чудова ідея, — сказала вона і звернулася до мого друга. — М-р Тесля! Кажуть, що ви можете цілити болі. Я думаю, було-б дуже гарно, коли-б ви приходили до мого салюну та допомагали-б лейді, коли я роблю ім вічні кучері, нову шкіру, ямки і любі посмішки. Ім так боліче, бідним створіннячкам! А коли-б ви приходили сюди, сідали-б коло їх, брали-б їх за руки, — це-б ім дуже подобалося, вони приходили-б сюди що дня, увиславивши б і став би з вас великий багатий. Ви зустрічтимете тут? — ах — таких гарних лейді! До мого кабінету ходять найкращі люди міста, — вони обожнюватимуть вас, м-р Тесля! Що ви скажете на все це?

Пропозиція ця зацікавила мене, хоч мені й гидко було її слухати. Мадам Плянше досі ще не чула голосу Теслі і тепер змушувала його говорити, але не могла прислудувати навіть гянувати на себе. Його погляд проплив понад її голову, немов би стежив за привіддям. І він почав напів співом:

— Через те, що дочки Сіона пихаті і ходять витягши шию та позираючи розпусними очима, вихилиючись і дзеленяючись дзвіночками на ногах, то пан-бог наше ім коросту на голову і оголить ім їхні таємні члени...

— Oh, mon Dieu! — скрикнула мадам Плянше. (Далі буде.)

Не забувайте про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді — "Українських Робітничих Вістей"!

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпегу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фермерської молоді.

Журнал цікавий і корисний так для дітей як і для старшої молоді. В кожному числі 3-го Люстрацій.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати!

На цілий рік передплата вносить тільки 50 центів. Поодинокое число 5 ц. Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD Pritchard & McGregor Sta., Winnipeg, Man.